

KARELEN

En bit av Sveriges historia

För drygt 60 år sedan, när röken skingrat sig på slagfälten och freden i Europa var ett faktum, hade Finland, redan 1940, förlorat Karelen till Sovjetunionen. Karelen har varit svenskt territorium i olika omgångar då Finland varit en del av Sverige. Karelen har haft stor betydelse inte bara för den finska historien utan också för vår egen svenska historia. Allt från Erik den helige på 1100-talet fram till 1809 då vi för gott förlorade Finland. I dag är Karelen ett område i förfall. Utvecklingen har i stort sett stått stilla sedan 1950-talet, och i Finland växer opinionen för att Karelen åter skall införlivas med Finland.

Diskutera:

1. Hur kan det komma sig att så många länder har stridit om Karelen?
2. Varför flydde 400 000 människor över gränsen in i nuvarande Finland vid andra världskrigets slut? Varför ville de "slippa bli sovjetmedborgare"?
3. Vad är ett korståg för något? Varför uppmanade påven i Rom den svenske biskopen att inleda ett korståg mot de hedniska karelarna? Hur kom det sig att påven i Rom kunde beordra en svensk biskop? Vilka andra korståg i olika tider känner du till?
4. Vad betyder: "det är etniskt ingen skillnad på karelare och finnar"? Vad betyder din kulturs särart och kulturarv för dig?
5. Vilken bild av Finland och av Sovjet ger journalfilmen? Vilka egenskaper hos respektive land framhävs och varför just dessa? Vad menas med den röda imperialismen?
6. Hur hade det sett ut om östra Karelen, och Finland, fortfarande lytt under den svenska kronan?

Ta reda på:

1. När var Sverige en stormakt? Vad är en stormakt? Hur skapas den? Varför?
2. När inföll vikingatiden och den yngre vikingatiden?
3. Ta reda på mer om ruserna: Vilka var de? När försvinner de ur historien? Vilka spår av dem ser vi i dag?
4. Vilka var Erik den helige, Birger Jarl, Karl Knutsson, Torgil Knutsson, general Mannerheim och Alvar Alto?
5. Varför avrättades Knutsson av Magnus Ladulås söner?
6. Ta reda på mer om det finska kriget, det finska vinterkriget och fortsättningskriget: Orsaker och följder.

7. Karta: Var ligger Novgorod, Viborg, Hangö och det karelska näset?
8. Ta reda på mer om Sven Duva och "Fänrik Ståls sägner" – läs delar av den!

Faktafrågor:

1. Vilket inflytande i Karelen har Sverige haft i olika tider?
2. När fick det nuvarande Finland och det nuvarande Sverige sina gränser?
3. Hur kommer det sig att den östra delen av Karelen har varit rysk sedan andra världskrigets slut? Vilka följder har det fått för området?

Svåra ord:

Allierad	bundsförvant
Etnisk	avser ett folk
Hednisk	ej kristen
Marsk	"äldre danskt och svenskt riksämbete med karaktär av militärt överbefäl." (NE)
Republik	ett land utan kung. Överhuvudet väljs för en viss tid.
Riksråd	"I Sverige kan riksrådet från sin uppkomst på 1200-talet till ca 1680 beskrivas som ett organ för storgodsägararistokratin, under medeltiden även för kyrkans ledarskikt" (NE)